

**Disputationvm De Censuris In Communi,
Excommunicatione, Suspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

2 De prohibitione Missæ per alia interdicta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

ur mysterium Natiuitatis, ita etiam alia duos singulis diebus tantum effecta sunt; propria ergo festiuitas tantum est primi diei. Quod vero Ecclesia pluribus diebus illud mysterium celebret, non sufficit, alias tota etiam octaua sub illa solennitate comprehendenda esset, quod improbabile ab omnibus reputatur. Atque hanc sententiam docuit Syluest. cum Archidiacono *Interdicti*. 5. quaest. 2. num. 3. Tabiena num. 9. Anton. 3. part. tit. 37. c. 4. Nauarr. c. 27. n. 182. & idem sentit Gloss. in dict. cap. *Alma*, verbo *Assumptionis*.

Soto autem in 4. dist. 22. quaest. 3. art. 3. post 4. conclusionem, duo habet in hac materia notanda: Vnum est festa illa finiri, in *ultimo completorio* (ut ait) *ultimo die Pasche*, quod nulla ratione, vel auctoritate probat. Sed ductus videtur vulgari appellatione, quia nomen Pasche omnibus illis diebus attribui solet. Iuari etiam potest illo axiomate, quod priuilegia amplianda sint, praesertim ea, quae conceduntur a Principe, & in publicum fauorem, ac commune bonum. Sed haec non sufficiunt, ut a communi sententia discedamus, propter ea quae adduximus. Nec enim sufficit vulgaris locutio, cum textus proprie loquatur de festiuitatibus, in quibus talia mysteria celebrantur, non de octauis, nec semper licet quamcumque extensionem facere, & praeter vim verborum, & praesertim contra communem intelligentiam. Aliud singulare, quod Soto habet, est, in festo Paschae comprehendere etiam vigiliam ab eo tempore, in quo iam potest Missa diei celebrari, ad quod nullum attulit, nec auctorem allegat. Et Petrus Polanco in Directorio confessorum pagina 150. audiens Sotum ait, secundum aliquos posse id fieri, quod non reprobatur. Motium autem Soti fuisse videtur, quia celebritas pasche incipit a Missa vigiliae, quando cantatur Gloria, & pulsantur campanae. Possunt etiam adiungere, quod alia festiuitates incipiunt ab hora vespertina in Ecclesia confecta; ut infra videbimus: in Paschate autem vespere dicuntur in ipsa Missa: ergo illud festum quoad hunc effectum incipit ab illa Missa.

Veruntamen difficilis etiam videri potest haec ampliatio, cum quia est valde singularis in re graui, sine textu, vel ratione cogente: tum etiam, quia ex vi concessionis capit. *Alma*, vnus dies tantum conceditur in singulis festiuitatibus supra dictis, in quo possit Missa sollemniter ac publice dici; per illam autem extensionem iam concedimus duos dies. Vnde licet Missa vigiliae quasi per anticipationem sit de mysterio resurrectionis, id non satis videtur ad illam extensionem faciendam: nam etiam Missa secundi diei, quae est primae octauae, est de eodem mysterio, quod in eo die etiam celebratur: tamen quia reuera non est ipsum festum Paschae, sed aliquid concomitans ad augmentum solennitatis, ideo non comprehenditur: ergo idem dicendum est de illa anticipata celebritate. Propter haec videtur dubia haec sententia: tamen si vsus non admodum repugnat, non erit illicitum in praxi adherere. Praesertim quod ante Sotum, Paludan. 4. dist. 7. q. 3. art. 2. num. 11. illam attingit, & non reiecit, immo ad vigiliam etiam Pentecostes illam extendit, quod nimium est.

Est autem hoc loco vterius aduertendum concessionem harum festiuitatum ampliata postea esse ad festum corporis Christi per Martinum V. & Eugenium IV. ut referunt Angelus verb. *Interdictum*. 6. num. 16. & Syluest. *Interdictum*. 5. quaest. 2. & Antoninus, & Nauarrus supra, & habentur haec constitutiones in Bullario Romano in vltima constitutione Martini V. *Ineffabile sacramentum*, & in 4. Eugenij IV. *Excellentissimum*, & in eis hoc specialiter additur, quod non solum pro die festo Corporis Christi, sed etiam pro tota octaua sit praedicta interdicti suspensio, quod est valde notandum pro his

quae de aliis solennitatibus diximus, scilicet non extendi ad aliquem diem octauarum, quia quando Pontifices huiusmodi concessionem faciunt, eam declarant.

Praeter has exceptiones iure communi factas, refertur alia ex priuilegio concessa a Leone X. pro festo Conceptionis Virginis, & eius octaua, pro sola Hispania, ut refertur in Supplemento Minorum concessi, 67. & in eorum Compendio verb. *Conceptionis*. §. 12. & verb. *Interdictum*, 2. §. 8. Addunt vero Nauarr. cap. 26. num. 282. & ex illo Couarr. dict. §. 5. num. 2. concessionem non fuisse absolutam, sed pro his Ecclesiis, in quibus dicitur officium Conceptionis ordinatum per Leonardum & Missa, cuius introitus est, *Egredimini*, &c. Quod si vera est haec limitatio, iam non erit vitiosa extensio: quia illa officia non sunt in vsu post Pij V. ordinationem, nisi forte aliqui ex priuilegio retineantur. Tamen de illa limitatione mihi non constat, nec in priuilegio Leonis habetur, ut refertur in Supplement. fol. 24. concessi, 67. Queri autem potest, an hoc priuilegium reuocatum sit per Concilium Trid. sess. 25. c. 12. de Regularibus. Respondeo tamen non esse derogatum, tum quia Concilium non addit clausulam derogatoriam, sed simpliciter praecipit, ut mandante Episcopo interdicta seruentur, & publicentur a regularibus: tum etiam quia illud priuilegium non videtur esse speciale regularibus, nec in illorum fauorem, sed esse in honorem Virginis, & pro tota Hispania: quare potius priuilegium Episcopi, si de tali priuilegio eis satis constet, reuertitur pro illis diebus interdictum suspendere.

Tandem addit Couarr. dict. §. 5. num. 4. hanc exceptionem extendi ad diem, in qua contingit Regis aliquem ingredi de nouo ciuitatem aliquam quae interdicta sit. Quod solum probat ex Ioanne Staphilo lib. de Literis gratiae & iustitiae, fol. 157. colum. 1. qui nullum ius ad hoc confirmandum adduxit, sed solum coniecturam quod dignitati Regiae deferendum est, iuxta, c. *Solita*, de Maioribus & obedientia. Sed haec est congrua ratio, ut qui interdictum posuit, illud suspendat: non tamen ut possit ipso iure suspensum affirmari, cum nullo iure cautum sit, aliqui multo magis dicendum esset in die desponsationis Regis, aut natiuitatis Principis, multoque magis in die mortis vel sepulturae personae Regiae suspendi interdictum: quia maioris momenti sunt huiusmodi occasionibus, ut dignitati Regiae deferendum videatur. In his ergo quae ex iure pendunt parum valent congruentiae, nisi prius ius ostendatur.

SECTIO II.

Quomodo sacrificium Missae per alia interdicta prohibeatur.

Explicuimus latius hunc effectum in generali interdicto locali: quia de illo praecipue loquitur ca. *Alma*, & ampliore explicatione indigebat: quae vero dicta sunt, facile possunt ad alia interdicta applicari cum debita proportionem seu moderatione. Igitur in speciali interdicto loci, si in eo Eucharistia seruatur, non prohibetur Missa priuata, & cum debitis circumstantiis ad renouandam illam quod semel in hebdomada licere declarauit cap. *Permittimus*, de Sent. excom. & ad speciale interdictum extenditur, ut cum Hostiensis notauit Nauarr. c. 27. nu. 173. & merito, tum quia textus absolute loquitur, *Tempore interdicti*, tum etiam, quia ratio concessionis id exigit. At vero reliqua omnia, quae in c. *Alma*, concessa sunt, & in superioribus sunt declarata: in hoc interdicto locum non habent, ut notauit Gloss. ibidem verb. *Ecclesiis*, quam esse communiter receptam testatur Nauarr. nu. 173. & idem habet Couarr.

uarr. referens plures auctores supra §. 4. nu. 1. Ratio est, quia dictum cap. *Alma*. expresse loquitur de interdictione generali: & ideo extendi non debet ad speciale: Tum quia in rigore & secundum commune ius est diuersum interdictionum: tum etiam, quia ratio illa, & publica necessitas, quæ mouit Pont. ad id concedendum pro interdictione generali loci, non habet locum in speciali interdictione, vt per se constat. Atque ob eandem causam priuilegium, quod Episcopis conceditur in cap. *Quod nonnulli*, de priuilegiis, vt possint tempore interdicti celebrare fere iuxta formam cap. *Alma mater*, etiam non extenditur ad locum specialiter interdictum: quia textus ille expresse dicit, *Cum commune terre interdictum fuerit*, loquitur ergo de interdictione generali: ergo extendendum non est priuilegium ad interdictionem specialem. Quo fit, vt iam nunc priuilegium illud nihil operetur: quia per ius commune dicti cap. *Alma*, idem concessum est omnibus sacerdotibus, hoc autem speciale est in Episcopis, quod possunt in altari portatili celebrare, aut facere sibi celebrari in quolibet loco interdicto seruatis dictis circumstantiis, coniungendo cum dict. cap. *Quod nonnulli*, capitulum vltim. de priuilegiis in 6. Atque ita etiam notauit Syluest. *Interdictum*, §. quæst. 5. ver. 5. vbi refert simile priuilegium datum esse fratribus prædicatoribus, & minoribus; & idem habet Coua. §. 2. num. 7. Citaturque cap. *In his de Priuilegiis*. Sed ibi solum dicitur, eos posse cum altari portatili vbicunque fuerint, celebrare sine præiudicio iuris parochialis, de loco autem interdicto ibi nihil dicitur. Vnde ex vi illius solius iuris reuera non possent celebrare in loco etiam generaliter interdicto in altari portatili: quia priuilegium generaliter prolatum intelligendum est de loco habili, coniungendo tamen cum illo priuilegio alia circa interdictionem generale, vel saltem concessionem cap. *Alma*, poterunt vt illo priuilegio in loco generatim interdicto, non vero in specialiter interdicto, vt iidem auctores merito docent: quia nec ius commune, nec aliud speciale priuilegium de illo loquitur.

De prohibitionē Missæ per interdictum personale.

Conclusio. De personali autem interdictione certum est, ex vi illius personis omnibus, tam generatim, quam specialiter interdictis prohibitum esse tam celebrare, quam ministrare, vel assistere Missæ sacrificio in quocunque loco siue interdicto, siue non interdicto iuxta cap. *Si ciuitas*, &c. Si sententia, de Sent. excommunic. in 6. & c. 3. & 4. de clerico excommunic. ministrare: Nec quoad hoc interdictum facta est in nouo iure aliqua relaxatio, vel suspensio præter vnā statim explicandam. Vnde Sacerdos interdictus nullibi celebrare potest, etiam cum circumstantiis præscriptis in iure dicto cap. *Alma*, vt notauit Couarr. supra §. 4. numero 3. quia iura loquuntur de interdictione locali, non de personali, quod distinctum est, & in eo non procedunt rationes cap. *Alma*. Solum ponitur limitatio supra tractata in dict. cap. *Alma*, scilicet, vt in festiuitatibus supra numeratis possint interesse sacrificio personæ interdictæ, quod quidem generaliter interdictis absolute conceditur, specialiter vero interdictis solum cum moderatōne ibidem declarata, vt ad altare non accedant; quam in superioribus declaratum reliquimus.

Euari. Dubitari vero hic potest an personæ non interdictæ prohibitum sit audire Missam sacerdotis interdicti. In quo vnum est certum, si ille non sit nominatim denunciatus, licitum esse eius Missam audire iuxta Extravag. *Ad eundem*, & a fortiori potest ex dictis de excommunicatione. Dubium vero est, si iam sit nominatim denunciatus: tunc enim dicunt aliqui illicitum esse Missam eius audire: Tum, quia non

Fr. Suarez tom. 5.

licet audire Missam sacerdotis excommunicati denunciati: tum etiam, quia nec Missam sacerdotis suspensi licet audire, vt sumitur ex cap. vlt. de Cohabitatione Clericorum & mulierum. Tertio addere possumus, minus esse audire Missam in loco interdicto quam a persona interdicta: ergo si illud non licet, neque hoc licebit.

Sed hæ rationes non videntur sufficientes ad ostendendam prohibitionem, quæ ex iure positio pendet. Nam in primis excommunicatio priuat communionem; & ideo non licet excommunicati Missam audire, quia esset cum illo in sacris communicare. De suspensione autem falsum est quod assumitur: quia per se & ex vi censuræ suspensionis non est prohibitum audire Missam hominis suspensi, vt supra ostendi ex eodem principio, quod suspensio non priuat communionem. Et ideo, nisi in aliquo casu sit specialis prohibitio, de quo supra diximus tractando textum illum capitulum vlt. de Cohabitatione cleric. & mulier. ex vi solius suspensionis nulla est huiusmodi prohibitio. Vnde potius potest retorqueri argumentum, vt idem dicendum sit de interdictione personæ, cum non priuet communionem cum illa.

Ac propterea etiam non est efficax argumentum sumptum ab interdictione locali; quia directa prohibitio huius interdicti est, non celebrare, nec interesse diuinis in tali loco, nisi in casibus a iure expressis: Interdictum autem personale fertur pro ipsa persona interdicta, ne faciat, vel audiat diuina; non tamen prohibet alios, ne cum illa communicent, aut eius actionibus assistant: nullum etiam ius ostendi potest, in quo talis prohibitio fiat, vel implicite contineatur. Quapropter dicendum censo, cooperationem cum persona interdicta ad rem diuinam faciendam ex natura rei esse prohibitam supposita tali censura; solam autem presentiam, seu auditionem Missæ quam talis persona dicit, absque inductione, vel concilio minime prohibitam esse: quia, vt dixi nullum est ius specialiter prohibens; ex vi censuræ non sequitur, nisi quod necessarium est, ne ad malum cooperemur.

Rursus vero inquiri potest, an è contrario possint diuina fieri a personis non interdictis, si adint interdictionem. Nam ex resolutione præcedenti videtur sequi, id non esse prohibitum. Quia illa tantum est quædam communicatio, & permissio, non autem cooperatio: quia ego non induco alium vt interlit, sed tantum permitto, vt suppono, ergo eadem ratione hoc non erit malum seu prohibitum. Dicendum est tamen in hoc esse specialem rationem: nam iura semper admonent, vt personæ interdictæ excludantur, vt patet ex c. *Permitimus*, de Sent. excomm. & ex cap. *Alma*, eodem tit. in 6. cum similibus. Et ideo certum est ministros Ecclesiæ teneri rem diuinam non facere coram persona interdicta, & facere quantum in se est moraliter loquendo, vt expellatur. Vnde quoad hoc non est eadem ratio de hoc & præcedenti casu, tum propter specialem iuris prohibitionem, tum propter specialem rationem eius. Quia ad Ecclesiæ ministros spectat ex proprio officio expellere indignos à participatione diuinorum, & remouere eos, quos Ecclesiā remouet, ac denique procurare, vt censuræ Ecclesiasticæ obferuentur: & ideo merito peculiaris obligatio eis imponitur excludendi interdictos, quando celebrant. At vero è conuerso non ita spectat ad laicos audientes Missam hoc minus remouendi à diuinis eos, qui censura ligati sunt. Et præterea quamuis laicus exeat ne audiat Missam sacerdotis interdicti celebrantis, non propterea censura violatio impeditur, quod tamen cum effectu impeditur, quando è conuerso persona interdicta excluditur ne Missam interlit.

Difficultas verò est, si persona interdicta exire nolit etiam semel atque iterum admonita, quid faciendum sit. In quo certum est, licitum esse eam per

Fundamentum superioris opinionis soluitur.

Veritas.

An coram persona interdicta possit Missa celebrari.

Conclusio.

Quid si persona interdicta exire nolit.

Aaa 2

viii

*Ala dum /a-
era sunt ex-
re noluit ab
Ecclesia.
1. Opinio*

Ancharr.

2. Opinio.

Gloss.

*Panorm.
Nauarr.*

Soto.

Sylu.

*Quidam hoc
dubio senti-
endum
quando sa-
crum in loco
interdicto
fit.*

vim expellere, si commode & sine magno scandalo fieri potest: quia hoc non est vim inferre, sed iura Ecclesiae defendere. Et ideo etiam personam Ecclesiasticam licet hoc modo cogere, ut supra tactum est, explicando canonem *Si quis suadente*. At vero, si ea vis non sufficiat, aut adhiberi non possit, dicunt aliqui Missam potius esse omittendam, quam coram persona interdicta faciendam, & si iam in choata sit, non esse finiendam, nisi iam consecratio, vel saltem canon inceperit sit, sicut supra de excommunicato dicebamus; nam putant quoad hoc eandem esse rationem de excommunicato, & interdicto. Quod sentit Ancharranus in Clement. 2. de Sentent. excommunicat. numero sexto, & videtur posse sumi ex verbis illius textus ibi, *Ex quo frequenter contingit, quod ipsa Missarum solennia remanent inexplata*, ex eo scilicet, quod excommunicati vel interdicti exire nolunt etiam admoniti, ut paulo superius ibi fuerat narratum.

Contraria vero opinio videtur sumi ex auctoritate negativa aliorum Doctorum, quae licet alias non sit efficax, in re tam graui, & quae pendet ex iure positivo, & consuetudine, magnum indicium est non esse talem obligationem. Vnde Glossa dict. Clement. 2. verb. *Inexplata*, tacite interpretatur illam distinctionem propositionem textus, ut ratione excommunicatorum verificetur: quomodo etiam Panormitanus loquitur. Sic etiam Nauarrus Comment. de Oratione cap. 16. numero 59. de excommunicato loquitur, & num. 60. de interdicto locali, de Interdicto autem personali dicit. Præterea Soto in 4. distinct. 22. quaest. tert. artic. prim. dupliciter ait, clericum violare interdictum, celebrando scilicet, si ipse interdictus sit, vel in loco interdicto celebret: de celebratione autem coram interdicto nihil dicit: & eodem modo loquuntur alij auctores, ut patet ex Syluestro verb. *Interdictum*, §. & alijs eodem, qui nullam mentionem huius effectus faciunt. Denique nec iura omnia, quae loquuntur de interdicto, talem prohibitionem indicant, ut declarabimus: non sunt autem poenae, vel prohibitiones augendae sine iure. Nec argumentum à simili ab excommunicatis ad interdictos est validum: tum quia in his poenis argumentum à simili est infirmum: tum etiam quia non est simile, quia excommunicatio grauior est censura, & plura prohibet, & per se vetat communicationem longe aliter quam interdictum: unde personis interdictis interdum permittitur adesse diuinis: excommunicatis autem nunquam, ut patet ex dict. c. *Alma*.

Distinctione ergo vtendum videtur: quia aut sacerdos celebrat in loco interdicto, vel in loco de se habili. In priori casu si ingrediatur persona interdicta nominatim, & non possit expelli, cessandum est modo supra dicto. Et fortasse in eo casu loquitur Ancharranus. Probaturque ex cap. *Alma*, ibi, *excommunicatis, & interdictis exclusis*, non enim dicit, *admonitis*, sed *exclusis*. & in hoc pares facit interdictos excommunicatis. Vnde formatur ratio: nam dicere sacrum in loco interdicto per se est iure prohibitum: ergo solum licet eum moderatione, & sub conditione cap. *Alma*, sed ibi non derogatur antiquo iuri nisi sub illa conditione ut interdicti excludantur: ergo quacumque ratione illa conditio impleri non possit, etiam per iniquitatem, vel vim, non est locus moderationi cap. *Alma*, manetque in sua vi prohibitio interdicti localis, ab illa enim magis nascitur hæc obligatio, quam ab interdicto personali, quamuis hoc sit occasio ob quam cessat facultas ibi celebrandi. Hoc docuit in specie omnino simili Nauarrus de Oratione cap. 16. numero 60. dicens, quando inchoata Missa superuenit interdictum generale & non possunt valuae occludi, debere Missam ceptam omitti, si ad Canonem non peruenerit. Cuius ratio solum est, quia non impletur conditio in iuris

A priuilegio (ut sic dicam) postulata: eadem autem ratio procedit in presenti conditione, ut declaratum est. Tandem dict. Clementin. secund. optime potest intelligi iuxta hunc casum & doctrinam: nam illa particula, *In ipsis Ecclesiis*, plane refertur ad Ecclesias suppositas generali interdicto loci. Vnde infero, sacerdotes tunc celebrantes non exclusi interdictis, fieri irregulares, non quia celebrant coram persona interdicta: de hoc enim nulla est irregularitas in iure, argum. cap. *Is cui*, de Sentent. excommun. in 6. sed quia celebrant in loco interdicto sine facultate legitima, & consequenter contra cap. *Is qui*, §. *Is vero*.

In posteriori autem casu, quando scilicet locus non est interdictus, sed tantum adest persona interdicta, & per vim cogi non potest, probabile mihi videtur non debere sacerdotem ob eam causam omittere Missam: quod non assero sine formidine, quia non inuenio casum expresse tractatum & definitum ab authoribus, censeo tamen practice probabile. Quia nulla est de hoc iuris prohibitio, nec cogens ratio. Prior pars constat ex dictis, quia omnia iura, quae petunt ut excludantur interdicti tractant de celebratione loco interdicto, ut patet ex dict. cap. *Alma*, & dict. Clement. 2. & cap. *Cum in partibus*, de Verb. signific. cap. *Quatinus*, de Poenitent. & remissi, nullum autem ius est, quod precipiat omittere sacrum propter locum personale interdictum. Dicunt vero aliqui, per omne interdictum etiam personale interdicti locum saltem mediate: quia interdictus Ecclesia in qua fuerit praesens persona interdicta. Sed hoc nullo iure fundatum est. Nam potius in cap. *Si sententia*, de Sent. excommun. in 6. dicitur, interdicto loco non interdicti populum: unde omnes inferunt, interdicto populo etiam locum non esse interdictum. Alias omne interdictum personale esse deambulatorium, quia omnis locus ubi esset talis persona, esset interdictus, quod est contra omnes Doctores. Et hinc facile patet altera pars, quia secluso iure, nulla potest esse virgatio in hac materia, quae tota pendet à iure. Quin potius cum materia sit poenalis, extendenda non est sine iure. Item seclusa cooperatione, contemptu, & abusu proprii muneris & officij, interdictum per se non obligat ad vitandam communicationem: sed hic non est cooperatio nec contemptus, ut supponitur, nec abusus proprii muneris: quia supponimus clericum facere quod in se est ad expellendum interdictum: ergo praesentia eius non potest nocere, nec est communicatio prohibita. Vnde in ca. *Responsio*, de Sent. excom. solum prohibetur Episcopus ne ciues interdictos conuocet ad celebrandum diuinum officium contra formam interdicti. Et in cap. *Episcoporum*, de Priuileg. in 6. prohibentur omnes Ecclesiasticae personae, ne ad celebrationem diuinorum publice interdictos admittant: in dicto autem casu nec conuocatur, nec admittitur interdictus, sed permittitur, seu toleratur, quia vitari non potest: hoc autem prohibitum non inuenitur. Secluso ergo scandalo, vel alio accidentario incommodo, non videtur ob eam causam omittenda diuina officia.

SECTIO III.

Qua alia diuina officia prohibita sint per interdictum.

Errum est non solum sacrificium Missae: sed etiam alia diuina officia interdicto prohiberi, ut ex eisdem iuribus constat, cap. *Si ciuitas*, & ca. *Si sententia*, & c. *Cum in partibus*, c. *Presenti*, interdictum, & c. vl. de Sent. excom. in 6. c. *Episcoporum*, & cap. *Licet*, de Priuileg. in 6. cum similibus. Præterea certum est